

Nr 17.

Av herrar **Ljunglund** och **Lithander**, *i anledning av Kungl. Maj:ts förslag beträffande dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.*

I bilaga till 1927 års statsverksproposition (Utgifterna: För flera huvudtitlar gemensamma frågor) föreslår statsrådet och chefen för finansdepartementet beträffande dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. fl. sådan ändring av grunderna för beräkning av dyrtidstilläggen under budgetåret 1927—1928 att dessa senare bindas vid ett fixerat indextal av 168 i stället för att såsom tidigare följa växlingarna i fråga om levnads-kostnadsindex. Såsom skäl för en sådan åtgärd framhåller statsrådet dels vad som av vederbörande departementschefer åren 1924 och 1926 åberopats till stöd för då framlagda förslag till dyrtidstilläggens bindande vid fasta, hela budgetåret gällande procenttal nämligen, att den enskilda befattningshavaren kan i förväg överskåda sina inkomstmöjligheter, att riksstatens belastning till följd av dyrtidstilläggen kan mera exakt bedömas och att deras uträkning vid avlöningstillfällena blir avsevärt förenklad, dels ock att den föreslagna åtgärden kan anses vara ett naturligt steg på vägen från kvartalsvis bestämda dyrtidstillägg till ett system med fasta löner, som enligt statsrådets förmenande bör genomföras vid 1928 års riksdag.

De först nämnda skälen, vilka varken av 1924 eller 1926 års riksdag godtagits såsom motiv för ändring av grunderna för dyrtidstilläggens beräkning, anse vi icke heller denna gång kunna tillmätas avgörande betydelse vid frågans bedömning. Vad som i främsta rummet är av vikt är att, så länge en kompensation för penningvärdets fall utgår till statens befattningshavare i form av dyrtidstillägg, denna i möjligaste mån avväges på ett med hänsyn till dess ändamål rättvist och riktigt sätt. Herr departementschefens uppskattning av fördelarna för staten och befattningshavarna uti att dyrtidstilläggen vid den glidande skalans avlösning av fasta tillägg läte sig på förhand lättare och säkrare beräknas torde icke finna stöd av erfarenheten. Såvitt vi hava oss bekant har under den långa tid, den glidande skalan utgjort regulator för dyrtidstilläggen, varken från statstjänstemannahåll önskan om dess avlösande på grund av yppade svårigheter för den enskilde att överskåda sina inkomstmöjligheter framställts eller väsentlig olägenhet för statens vidkommande gjort sig gällande vid tillämpningen av nuvarande system.

Vad statsrådets motivering i övrigt beträffar, så kunna vi icke finna att frågan om dyrtidstillägg, beräknade efter fasta eller rörliga procenttal,

har sådant samband med tilläggens inordnande i de fasta lönerna, att det torde böra inverka på riksdagens avgörande beträffande dyrtidstilläggen för nästkommande budgetår. Enligt vår mening är det för genomförandet av en framtida lönereglering av ringa eller ingen betydelse, huruvida dyrtidstilläggen dessförinnan bundits på sätt, som i propositionen ifrågasättes, eller ej. Att fastläsa dyrtidstilläggen redan nu vid ett godtyckligt valt indextal synes oss tvärtom vara att föregripa den löneutredning, som statsrådet anser inom kort bör komma till stånd.

Vi finna alltså att de skäl, som av statsrådet och chefen för finansdepartementet anförts till stöd för den ifrågasatta åtgärden icke äro bärande eller ägnade att utgöra anledning till ett slopande av den glidande skalan, som hittills under många år med fördel tillämpats. Tvärtom finna vi det även nu vara mindre välbetänkt att göra en ändring av grunderna för dyrtidstilläggens beräkning, varigenom kan åstadkommas försämring av dyrtidstilläggen för statens befattningshavare. Föredragande departementschefen har icke som motiv för en dylik eventuell försämring anfört några statsfinansiella skäl och man synes kunna utgå ifrån att den jämförelsevis ringa och jämväl ovissa besparing, som åtgärden kan väntas medföra, icke är för budgetregleringen nödvändig. Viktigare synes det oss, att riksdagen nu, då statsfinanserna medgiva detta, bibehåller de grunder orubbade, efter vilka dyrtidstilläggen sedan år 1923 utgått, samt att hänsynen till statstjänstemännens genom tidigare reduceringar tryckta ekonomiska ställning och de motiv, som vid 1924 och 1926 års riksdagar anförts mot dyrtidstilläggens fastläsande, måtte bli avgörande.

Vi hemställa alltså, att riksdagen måtte med avslag å Kungl. Maj:ts proposition nr 1 i vad den avser dyrtidstilläggens bindande vid ett fast procenttal besluta,

att dyrtidstillägg åt statens befattningshavare m. fl. skola under budgetåret 1927—1928 fortfarande utgå enligt de i kungörelsen av den 15 juni 1923 (nr 265) fastställda grunderna.

Stockholm den 15 januari 1927.

Leon. Ljunglund.

Edvard Lithander.